

Інноваційний підхід – це систематичний процес якісних змін продукції, що випускається, засобів праці, предметів праці, технології, організації виробництва та управління ним. Метою цього процесу є підвищення конкурентоспроможності та ефективності виробництва.

Інноваційний підхід дозволяє надати суб'єкту господарювання статус інноваційної стійкості і класифікувати його як інноваційне стійке підприємство. Інноваційний розвиток підприємства передбачає підвищення якості продукції, ефективне використання ресурсів, поліпшення продуктивності праці на базі якісної зміни технологій, організації та управління процесом виробництва, що забезпечують отримання прибутку. Другий напрямок розвитку підприємства – стійкість, ґрунтується на принципах, методах, які сприяють підвищенню технологічної, фінансової та організаційної стійкості роботи підприємства. Разом вони забезпечують інноваційну стійкість підприємству і ґрунтуються на постійній активації інноваційної діяльності.

На успішну реалізацію інновацій на підприємстві впливає безліч факторів, таких як: виробничо-технічна база, інвестиції, НТП, система управління, основні види ресурсів. Грамотне співвідношення і використання цих чинників призведе до позитивного результату реалізації інноваційної стратегії.

Важливим моментом при стратегічному плануванні інновацій є врахування інноваційного потенціалу конкурентів і ставлення державних органів до інноваційного розвитку підприємства, а так само атмосфера в країні в цілому.

У сучасних умовах розвитку економіки прийнято виділяти такі види стійкого інноваційного розвитку організації:

- комплексна механізація і автоматизація виробництва, автоматизація;
- хімізація виробництва;
- електрифікація;
- електронізація;
- нові матеріали;
- освоєння нових технологій.

Інноваційний розвиток – це процес цілеспрямованого, послідовного руху до збалансованого інноваційного стану під впливом різних зовнішніх і внутрішніх факторів. Синтез даних впливів визначає стійкість організаційно-функціональної системи організації в умовах глобалізації, який, в свою чергу, характеризується результатом якості, досягнутим в залежності від інтенсивності і швидкості інноваційних процесів.

Сьогодні можна констатувати наличие маси проблем, які визнані сучасною кризою. Остання криза показала всю небезпеку і безперспективність орієнтації на експортно-сировинну модель розвитку країни та використання переваг, пов'язаних із відносно низькою вартістю робочої сили. Все це диктує необхідність скорішого переведення економіки в площину інноваційного розвитку. Держава та бізнес повинні докласти ефективні зусилля до підвищення рівня інноваційності економіки, її диверсифікації та створення умов для вирішення завдань інноваційного розвитку.

Такий шлях обумовлює необхідність істотних перетворень в інституційному середовищі ведення бізнесу в Україні, формування сприятливого інноваційного клімату, активізації досліджень і розробок, здійснення прориву у сфері використання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій [1].

Перелік посилань:

1. *Інноваційна Україна 2020 : національна доповідь / за заг. ред. В. М. Гейця та ін. ; НАН України. – К., 2015. – 336 с.*

ПРОБЛЕМИ КОМЕРЦІОНАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙ У ФОРМАТІ «ПОТРІЙНОЇ СПІРАЛІ»

І.В. Петлін, к.е.н., доцент

ПВНЗ «Європейський університет», Львівська філія

Незважаючи на те, що Україна має могутній інноваційний потенціал, поза увагою залишається багато невирішених питань у цій сфері, а саме: питання правового регулювання, форм здійснення інноваційної діяльності, особливостей функціонування суб'єктів інноваційної інфраструктури, створення сприятливих умов щодо залучення інвестицій на реалізацію інноваційних проектів тощо.

Передумовами побудови ефективної національної інноваційної системи є взаємодія учасників інноваційного процесу у відповідності до принципів моделі «Потрійна спіраль» (Triple Helix). Згідно

постулатів теорії потрійної спіралі – інноваційний процес є не тільки міжфункціональним, але також носить мультиінституційний, мережевий характер.

Тобто потрійна спіраль символізує співпрацю держави, бізнесу та університетів в рамках сучасної інноваційної системи, в якій ядром інноваційної діяльності виступають саме університети.

Зазначена модель ґрунтується на таких принципах [1, с.9]:

- 1) добровільний характер та вільна ініціатива партнерства;
- 2) рівноправне положення партнерів у зобов'язальних відносинах;
- 3) спільна мета партнерства;
- 4) наявність спільних дій партнерів з організації інноваційної діяльності, та/або співінвестування фінансових, майнових та інтелектуальних цінностей як вкладів у рамках її здійснення;
- 5) розподіл ризиків, витрат та прибутків (доходів) від спільної інноваційної діяльності в пропорціях згідно з встановленими домовленостями.

Ефективність функціонування університетів в сучасних умовах залежить від результатів комерціалізації їх розробок тощо. Проблема комерціалізації інновацій у форматі потрійної спіралі залежить від дієвості правового забезпечення, диверсифікованості джерел фінансування, впровадження нових форм та методів управління у ВНЗ, стимулювання підприємницької активності університетів, наявності розвиненої інформаційно-комунікаційної інфраструктури тощо.

Тобто, процес комерціалізації передбачає пошук, оцінку (експертизу) і відбір новацій для фінансування, залучення коштів, юридичне закріплення прав на майбутню інтелектуальну власність (новацію), впровадження новацій у виробництво, а також подальшу модифікацію і супровід інтелектуального продукту [2, с. 35].

Оскільки на сьогоднішній день спостерігається відсутність дієвих зв'язків між державою, бізнесом та університетами, які б демонстрували синергетичний ефект від такої взаємодії, то це дає підстави стверджувати, що існує необхідність розширення моделі «потрійної спіралі» на модель «чотирьох-елементної спіралі» (Quadruple helix model) або модель пентаспіралі. Зазначена модель символізує взаємозв'язок наука – бізнес – влада – суспільство. Суспільство в цьому ланцюгу виступає окремим елементом, оскільки його інтереси представлені попередніми трьома елементами: наукою, бізнесом і владою, воно одночасно виступає учасником окресленої системи і бенефіціаром [3, с.143].

В Україні є всі підстави для розвитку ринку наукової продукції, але при цьому необхідно враховувати відсутність зв'язків між наукою, освітою, бізнесом, владою та інститутами громадянського суспільства. Тобто модель «пентаспіралі», яка могла б пожвавити вітчизняний ринок наукової продукції, не діє, адже головне її завдання – комплексне управління процесами інноваційної діяльності: виробництвом, передачею та застосуванням наукових знань, створенням на їх основі наукомістких технологій [4].

Для підвищення ефективності функціонування всіх суб'єктів інноваційної системи Гоцинською Д. Я. запропоновано модель «п'ятиелементної спіралі». П'ятим елементом моделі має стати інформаційно-комунікаційна інфраструктура. Цей елемент моделі забезпечуватиме організаційно-технічне та сервісне обслуговування суб'єктів інноваційної діяльності [5, с. 42].

Підвищенню функціонування суб'єктів інноваційної діяльності в рамках окресленої моделі сприятимуть: створення сприятливих умов для функціонування об'єктів інноваційної інфраструктури; диверсифікація джерел фінансування інновацій; стимулювання підприємницької активності університетів; гармонізація інтересів усіх суб'єктів моделі задля досягнення соціального та економічного ефекту; активізація комерціалізації результатів наукових досліджень за рахунок встановлення партнерської взаємодії між суб'єктами наукової та підприємницької діяльності; залучення приватних інвестицій під реалізацію інноваційних проектів тощо.

Перелік посилань:

1. Сімсон О. Е. *Правова модель державно-приватного партнерства як інструмент гармонізації публічних і приватних інтересів в інноваційній стратегії України* : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.04, 12.00.03 / О. Е. Сімсон ; Нац. юридичний ун-т імені Я. Мудрого. – Харків, 2015. – 44 с.

2. Боголіб Т. М. *Комерціалізація наукових розробок університетів* / Т. М. Боголіб // *Економіка України*. – 2014. – № 1 (626). – С. 33-50.

3. Мороз О. О. *Роль науки в організаційно-економічному механізмі взаємодії учасників інноваційного процесу у технологічних парках* / О. О. Мороз, І. В. Романець // *Молодіжний економічний дайджест*. – 2015. – № 1 (4). – С. 137-146.

4. Федоров М. В. *Пентаспіраль – концепція виробництва знань в інноваційній економіці* / Федоров М. В., Пешина Э.В. // *Управление*. – 2012. – № 3-4. – С. 4-12.

5. Гоцинська Д. Я. *Інформаційно-комунікаційне забезпечення кластерної взаємодії підприємств* : дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04. – К., 2016. – 238 с.